

Til utvalg som skal foreslå ulike modeller for etter- og videreutdanningstilbud for lærere og andre ansatte i barnehager og skoler.

v/ leder Sølvi Mausethagen

18. januar 2022

Innspill til utvalgets arbeid

Friluftsrådernes Landsforbund (FL) ønsker å komme med innspill til utvalgets arbeid. Dette fordi FL sammen med våre interkommunale friluftsråd over mange ti-år bidratt med etterutdanning av lærere og andre ansatte i barnehager og skoler. Dette gjennom kurs av lærere, lærende nettverk og klasseveiledning.

Vi opplever at tilbudene er sterkt etterspurt. Vi har gjennom årene opparbeidet oss en stor kunnskap og erfaring med dette.

Om FL

FL er et landsomfattende samarbeidsorgan for 28 interkommunale friluftsråd med totalt 230 medlemskommuner. 75 % av landets befolkning bor i en kommune som er med i et friluftsråd. FLs hovedoppgave er å arbeide for styrking av det allmenne friluftsliv gjennom egne initiativ og ved å støtte arbeidet til tilsluttede friluftsråd. Støtte til friluftsrådernes arbeid med etterutdanning av lærere er noe av dette.

Læring i friluft

Friluftsrådernes Landsforbund mener at det er viktig at alle lærere har kunnskap om- og erfaring med hvordan bruke naturen som læringsarena på en praktisk og variert måte. Vi har valgt å kalle dette for læring i friluft. Mer om vårt arbeid med dette kan dere lese på vår hjemmeside (<https://www.friluftsrad.no/>)

Her er fire begrunnelser for hvorfor *Læring i friluft*:

1. En ny hverdag

Hverdagen for norske barn har endret seg drastisk de siste 50-årene. Dette gjør at barns erfaringer, ferdigheter og kunnskap er en helt annen i dag enn det de tidligere hadde med seg inn i skolehverdagen. Mens man tidligere kunne forvente at alle barn som begynte på skolen hadde varierte opplevelse og erfaringer fra å oppholde seg i naturen, er dette ikke lenger en selvfølge. Samtidig vet vi at erfaringer er en forutsetning god læring. Dette gjør at også måten å undervise på i norske skoler er endret.

2. Forskning og erfaring

Det foreligger et stort antall forskningsrapporter som nettopp påpeker viktigheten av mer variert og praktisk undervisning i varierte læringsmiljø. Professor Arne Nikolaisen Jordan har i sin bok *Annerkjennelse i skolen* (2020) samlet mye av forskningen omkring dette. Han påpeker bl.a. at 2 av 3 elever kjeder seg i skolen, 3 av 4 elever i ungdomsskolen sier at skolen er for teoretisk og påpeker det faktum at kun 3 av 4 barn i Norge består videregående skole. Et viktig tiltak er nettopp mer praktiske varierte undervisningsformer og ikke minst å bruke nærmiljøet som klasserom. I hans bok *Klasserommet utenfor* (2008) begrunner han dette ytterligere.

Uten at vi har full oversikt over all skoleforskning tør vi å si at vi enda ikke har funnet forskning som viser andre resultater. Tusenvis av samtaler med skoleledere og enkeltlærere om deres erfaringsbaserte kunnskap, bekrefter forskningsresultatene; skal vi lykkes med å nå alle elevene må alle elevene få oppleve variert og praktisk undervisning på varierte undervisningssteder.

Kort oppsummert mener vi forskning og erfaring bekrefter at bruken av naturen som læringsarena vil bidra til:

- * mer tilpassa opplæring
- * mere varierte undervisningsformer
- * mer daglig fysisk aktivitet
- * mer engasjement for læring
- * å bygge gode sosiale relasjoner
- * å skape trivsel og motivasjon for læring
- * å gi elevene nye mestringmuligheter
- * å gi elevene erfaringer som grunnlag for læring
- * å gi naturopplevelser og bidrar til økt miljøbevissthet

Alt dette er grunnlaget for god læring.

3. Nye læreplaner

Nye læreplaner (Kunnskapsløftet 2020) legger sterke føringer om bruk av varierte undervisningsformer og bruk av varierte undervisningssteder i alle fag. Her noen formuleringer fra hentet fra overordna del:

- * *«Skolen skal bidra til at elevene utvikler naturglede, respekt for naturen og klima- og miljøbevissthet»*
- *«Gjennom opplæringen skal elevene få kunnskap om og utvikle respekt for naturen»*
- *«Ved å bruke varierte læringsarenaer skal skolen gi elevene praktiske og livsnære erfaringer som fremmer motivasjon og innsikt»*
- *«De skal få oppleve naturen og se på den som en kilde til nytte, glede, helse og læring»*
- *Skolen skal bruke «et bredt repertoar av læringsaktiviteter»*
- *«Danning skjer gjennom opplevelser og praktiske utfordringer i skolehverdagen»*
- *«De dannes»...«når de tar i bruk redskaper for mestre en praktisk oppgave»*
- *«Elevene skal lære å utvikle seg gjennom sansing og tenking, estetiske uttrykksformer og praktiske aktiviteter»*

Og i de ulike fagplanene finner vi utallige kunnskapsmål som peker i samme retning. Vår påstand er at de nye læreplanene ikke kan realiseres uten planmessig og mye bruk av naturen som læringsarena.

4. Politiske mål og uttalelser

I FL er vi svært glad for at regjeringsplattformen understreker nødvendigheten av å gjøre skolen mer praktisk retta:

- *Gi dei yngste elevane ein betre overgang frå barnehage til skule med meir aktiv og leikbasert pedagogikk det første skuleåret, tilpassa behova og utviklinga til elevane*
- *Vektleggje praktiske ferdigheiter tydelegare i alle fag, i kompetansemål, vurderings- og eksamensformer, og styrkje desse i etter- og vidareutdanningstilbodet for lærarar.*
- *Gradvis innføre eit dagleg sunt, enkelt skulemåltid og dagleg fysisk aktivitet i skulen, med fridom for skulane til å organisere dette sjølve*

Det synes som det hersker stor politisk enighet om nettopp denne endringen av undervisningsformen i norske grunnskoler. Vi noterer oss også de mange formuleringene fra forrige års valgkamp som også peker i samme retning. Her er noen sitater hentet fra partienes hjemmeside:

AP: *«Øke bruken av praktisk læring i alle fag, og vurdere hvordan praktisk læring kan fremmes og vektlegges i kompetansemål, vurdering og eksamensformer. Vi vil innføre «praktiske ferdigheter» som en sjettede grunnleggende ferdighet, fordi praktiske ferdigheter er kunnskap som er viktig og verdifull i seg selv.»*

SV: «Forskningsrapporter og tilbakemeldinger fra elever og lærere har dokumentert at Kunnskapsløftet har ført til en mer teoritung skole og en mer ensrettet undervisning.»

Sp: «Variasjon i undervisning med en blanding av praktisk og teoretisk undervisning, og til sammen minst én time fysisk aktivitet i løpet av skoledagen er bra for helsa og bra for elevenes læring»

Frp: «...alle elever skal få tilpasset undervisning basert på den enkeltes ferdigheter»..og «Offentlige myndigheter skal ikke legge hindringer i veien for en god utvikling av skolen, men skape gode og forutsigbare rammer for skoleutvikling»

Høyre: «– Nå er det ungdomsskolens tur. I løpet av disse tre viktige årene må vi gjøre mer for å tilpasse undervisningen både til de som trenger litt ekstra hjelp, men også til de som trenger litt ekstra utfordringer.»

KrF: «at det i hele grunnskolen legges til rette for mer praktisk læring og at det undervises mer praktisk teori.»

Rødt: «Rødt mener at skolen skal legge like stor vekt på teoretisk og praktisk læring. Skolen skal være en arena for mange ulike læringsformer, og elevene skal lære å bruke ulike verktøy og arbeidsmåter.»

MDG: «Tilrettelegge for praktiske arbeidsmåter i alle fag ved å legge til praktiske ferdigheter som en sjettede grunnleggende ferdighet.»

V: «Alle barn har rett på relevant og motiverende undervisning i skolen.»

Lærerne har behov for en stor verktøykasse med tips og ideer til læringsaktiviteter.

I skolene og barnehagene er det mange dyktige enkeltlærere som i dag driver læring i friluft eller uteskole/uteaktivitet i barnehagene som mange kaller det. Men dette betyr at en elev er prisgitt en enkeltlæres interesser om de får en barnehage – eller skolehverdag som innbefatter læring i friluft. Det bør være et mål for alle at samtlige barn/elever skal kunne oppleve slik aktivitet/undervisning (uansett lærer, barnehage/skole, sted, alder/trinn). Det er da behov for at alle/flest mulig lærere har kunnskap og ferdigheter om å undervise/gjøre aktiviteter utenfor klasserommet/barnehagebygget. Å kunne drive etterutdanning på en slik måte slik at hele personalet deltar, blir derfor en viktig metode for å lykkes.

Universitets- og høgskolesektoren (UH-sektoren) har hovedansvaret i å sikre norske barnehager og skoler lærere som har faglig- forskningsbasert kunnskap som gjør dem skikket som lærere. Slik vi ser det så mangler vi den aktøren som nettopp kan bidra til å gi læreren kunnskap, erfaring og praktiske ferdigheter til læring i friluft. Dette er en rolle som vi sammen med våre medlemsfriluftsråd ønsker å ivareta. Men dette forutsetter økt statlig støtte. I møte med skolene og ansatte opplever vi stor et behov for tips og ideer til aktiviteter og metodiske opplegg ved læring i friluft. Dette som verktøy for å oppnå kunnskapsmålene i alle fag.

I dag har utdanningsdirektoratet ingen tilskuddsordninger for slike bidrag. Friluftsrådernes tilbud er derfor i dag sterkt begrenset. Vi vil derfor be utvalget vurdere vårt innspill og vurdere om organisasjoner som våre kan spille en enda større rolle i arbeidet med etterutdanning av lærere og andre ansatte i barnehage og skole. Dette både i vår egen regi eller som en del av etter- og videreutdanningstilbudet som gis av UH-sektoren.

Ta kontakt hvis dere ønsker mer informasjon. Hvis ønskelig stiller vi gjerne i møte med utvalget om dette.

Vennlig hilsen

Friluftsrådernes Landsforbund

Knut Berntsen (rådgiver), Ingrid I Wigestrands (rådgiver) Morten Dåsnes (daglig leder)